

**UCHWAŁA NR I/225/17
RADY MIEJSKIEJ W LUBAWCE**

z dnia 26 stycznia 2017 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie na lata 2017 - 2021**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 446 ze zm.), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) **Rada Miejska w Lubawce uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2021, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Lubawka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Lubawce

Wanda Zabiegło

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2021

I. Wstęp

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, a role rodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Jedną z przyczyn dezorganizacji rodziny może być zjawisko przemocy.

Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie, przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolność, powodujące cierpienie i szkody. Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie, jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

- 1) **przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenia jej ciała, pogorszenie stanu zdrowia lub pozbawienie ją życia,
- 2) **przemoc seksualna** – działanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności,
- 3) **przemoc psychiczna** – zachowanie, którego celem jest umniejszenie poczucia własnej wartości ofiary od sprawy. Jest to przemoc najtrudniejsza do udowodnienia, często zaczyna się niepostrzeżenie, początkowo ignorowana jest nawet przez osoby, które jej doznały. Zaczyna się od ignorowania czyichś potrzeb, krytykowania poglądów, wyglądu, zazdrości, ograniczania kontaktów z bliskimi, a kończy się na groźbach, oczernianiu, oskarżaniu, poniżaniu, wyśmiewaniu, upokarzaniu, szantażowaniu,
- 4) **przemoc ekonomiczna** - uniemożliwienie podjęcia pracy, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczenie własności, uniemożliwienie dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych,
- 5) **zaniedbanie** – tę formę stosują najczęściej osoby dorosłe wobec dzieci lub osób starszych. Jest to niezaspokajanie ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych.

Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielenia im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym. Istotna jest też interdyscyplinarność działań instytucji, które na mocy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zobligowane są do współtworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym w szczególności zaangażowania się w działania pomocowe na rzecz osób uwikłanych w przemoc.

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy w rodzinie jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazywanych cyklami przemocy.

W cyklach przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

- **1 faza - narastającego napięcia** – jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężeniem zachowań, w których sprawca okazuje zniecierpliwienie, rozdrażnienie, narastają sytuacje

konfliktowe. W tej fazie ofiary często same prowokują wystąpienie zjawiska przemocy, nie mogą już dłużej żyć w napięciu i oczekiwaniu kiedy nastąpi akt agresji,

- **2 faza - ostrej przemocy** – przemoc eskaluje, dochodzi do wybuchu gniewu, ostrego wyładowania agresji w stosunku do osoby krzywdzonej,
- **3 faza - miodowego miesiąca** – jest to faza, w której sprawca, po wybuchu agresji obiecuje poprawę, deklaruje zmianę zachowań, przeprasza pokrzywdzoną osobę, która wierzy, że zmiana zachowania jest prawdą. Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu lub zanika, a akty ostrej przemocy stają się coraz częstsze.

Przemoc w rodzinie często ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań podjętych w niniejszym Programie w ujęciu interdyscyplinarnym. Zwłaszcza, że oprócz zjawiska przemocy w rodzinie często występują inne dysfunkcje, będące przyczyną lub skutkiem występowania przemocy. Podkreślić należy, że badania pokazują, że w 80% rodzin, w których występuje zjawisko przemocy, współwystępuje problem alkoholowy, który jest najczęściej czynnikiem generującym przemoc.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2021 został opracowany zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie gdzie nałożono na gminy obowiązek tworzenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Konieczność podejmowania zdecydowanych działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika również z ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Aktem prawa miejscowego poruszającym kwestie przemocy jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Lubawka na lata 2014 – 2020.

Nadrzędnym działaniem w ramach niniejszego Programu są nie tylko oddziaływania profilaktyczne, ale również szybkie rozpoznanie zjawiska przemocy w rodzinie, a następnie przywrócenie osobom doznającym przemocy w rodzinie zdolności w zakresie godnego i bezpiecznego funkcjonowania w rodzinie. Dlatego też zakłada się aktywne włączenie

w realizację Programu wszelkich służb, mających styczność w codziennej pracy z rodziną. Ważnym elementem rozwoju systemu ochrony i pomocy jest z jednej strony kompleksowe wsparcie osób zagrożonych przemocą, z drugiej zaś reintegracja i praca nad sprawcą stosującym przemoc.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie jest procesem wymagającym czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wielu służb, a także zmiany świadomości społecznej.

Celem strategicznym Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar i świadków przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz edukację i profilaktykę mieszkańców Gminy Lubawka.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie ma charakter długofalowy. Działania programu obejmują lata 2017 – 2021.

W miarę potrzeb sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i modyfikacjom.

II. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Lubawka

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w Gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy i innych problemów społecznych wykorzystano dane Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubawce, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce, Powiatowego Urzędu Pracy w Kamiennej Górze oraz Urzędu Miasta w Lubawce.

STRUKTURA LUDNOŚCI:

Na dzień 09.01.2017 r. Gmina Lubawka liczyła 10969 mieszkańców w tym:

w wieku przedprodukcyjnym – 1710 osób,

w wieku produkcyjnym – 7425 osób,

w wieku poprodukcyjnym – 1831 osób.

ZJAWISKO BEZROBOCIA:

Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Lubawka, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kamiennej Górze na dzień 31.12.2016 r. wyniosła 339 osób z czego:

- kobiety - 150,
- zamieszkali na wsi – 168,

- z prawem do zasiłku – 62,
- do 25 roku życia – 47,
- długotrwale bezrobotni – 399,
- powyżej 50 roku życia – 127,
- niepełnosprawni – 22,
- bez kwalifikacji zawodowych – 95.

POMOC SPOŁECZNA:

W 2016 r. na pomoc społeczną wydatkowano łączną kwotę 1 522 293,42 zł. Pomocą finansową objęto 303 rodziny.

Obok kryterium dochodowego jako główne czynniki dyspanseryzacyjne kwalifikujące do otrzymania pomocy z MGOPS wskazywano bezrobocie, długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, wielodzietność, ubóstwo, alkoholizm, potrzebę ochrony macierzyństwa. Pomocy udzielano także rodzinom niepełnym, wielodzietnym, wykazującym bezradność

w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

W roku 2016 z pomocy tut. Ośrodka skorzystały 102 rodziny z problemem alkoholowym.

UZALEŻNIENIA:

W Gminie Lubawka profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce, której siedziba znajduje się w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubawce. W skład komisji wchodzi 6 osób przeszkolonych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Przy Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubawce funkcjonuje Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych, szkodliwie nadużywających substancji psychoaktywnych, członków ich rodzin oraz ofiar przemocy w rodzinie, który oferuje pomoc dwóch terapeutów i psychologa, dyżurujących w godzinach popołudniowych.

W latach 2012 – 2016 w ramach Punktu Konsultacyjnego, działającego przy Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubawce przeprowadzono łącznie 2807 konsultacji i 391 zajęć grupowych, z których skorzystało 695 osób. Były to osoby uzależnione, szkodliwie przyjmujące substancje psychoaktywne, współuzależnione oraz osoby pokrzywdzone w wyniku stosowania przemocy w rodzinie.

W tym okresie tj. od 2012 do 2016 r. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce przeprowadziła rozmowy motywujące z 285 osobami. W stosunku do 84 osób skierowano wnioski do Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. 151 osób podjęło leczenie odwykowe w systemie stacjonarnym bądź niestacjonarnym. Pozostałe uczestniczą w zajęciach w Punkcie Konsultacyjnym przy MGOPS w Lubawce a ich funkcjonowanie w środowisku jest monitorowane. Wnioskodawcami o leczenie odwykowe, kierowanymi do GKRPA w Lubawce byli zazwyczaj członkowie rodzin osób uzależnionych, pracownicy socjalni, dzielnicowi oraz Przewodniczący Miejsko – Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Lubawce.

ZJAWISKO PRZEMOCY:

Trudno w sposób jednoznaczny określić wielkość i skalę zjawiska przemocy na terenie Gminy Lubawka w związku z występowaniem przemocy ukrytej, występującej w rodzinie czy w szkole i nieujętej [w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

Jednak ujawnienie przypadków przemocy w rodzinie świadczy o poszerzeniu wiedzy społeczności na temat tego zjawiska. Ponadto każdy zgłoszony przypadek przemocy w rodzinie to odpowiedź społeczeństwa na brak przyzwolenia na to zjawisko, to świadomość że przemoc w rodzinie jest patologią społeczną a zjawisko znęcania jest przestępstwem.

Dane dotyczące zjawiska przemocy na terenie Gminy Lubawka w latach 2012 – 2016

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Liczba Niebieskich Kart wszczętych na terenie Gminy Lubawka	33	28	37	30	33
Liczba osób skierowanych do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy	15	13	11	10	14
Liczba zawiadomień do Prokuratury Rejonowej	5	7	7	11	14

w Kamiennej Górze, złożonych w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa znęcania (art. 207 § 1 k.k.)					
Liczba sprawców przemocy, którzy zostali odizolowani od osób pokrzywdzonych w wyniku stosowania przemocy	7	9	2	3	4

Dane: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce

W okresie od 2012 r. – 2016 r. osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie były 102 kobiety, 8 mężczyzn oraz 9 małoletnich dzieci. Najczęstszą przyczyną stosowania przemocy w rodzinie był alkoholizm osoby stosującej przemoc. Interdyscyplinarność działań różnych instytucji pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz lokalny system w tym zakresie pozwala na pomoc różnych instytucji w zależności od indywidualnego problemu danej rodziny.

Procedurę Niebieskiej Karty najczęściej wszczynali funkcjonariusze policji. Kolejnymi instytucjami, które najczęściej wszczynały procedurę Niebieskiej Karty był Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce. W okresie 2012 – 2016 przedstawiciele oświaty wszczęli dwie procedury Niebieska Karta.

W związku z pracą Miejsko – Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych, działających od 2011 r. przy Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubawce, w przypadku wdrożenia procedury Niebieskiej Karty, każdorazowo podejmowano szereg działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa i pomocy osobom uwikłanym w przemoc. Dzięki interdyscyplinarności działań podejmowanych przez członków Miejsko – Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych, pomoc świadczona rodzinom w sytuacji kryzysowej była kompleksowa i wielowymiarowa. Najczęściej podejmowanymi działaniami wobec rodzin uwikłanych w przemoc była praca socjalna w środowisku, wizyty monitorujące dzielnicowe, wszczęcie postępowania przed Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce, w związku z problemem alkoholowym występującym w rodzinie uwikłanej w przemoc.

W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 207 § 1 k. k. zawiadamiano o powyższym Prokuraturę Rejonową w Kamiennej Górze. Pozostałe działania pomocowe i interwencyjne w ramach procedury „Niebieska Karta” to skierowanie osób pokrzywdzonych do Punktu Konsultacyjnego przy MGOPS w Lubawce, skierowanie osób stosujących przemoc w rodzinie do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy i inne.

W marcu 2014 r. w szkołach podstawowych na terenie Gminy Lubawka przeprowadzono Program Profilaktyczny „Można inaczej”. Jednym z elementów programu było badanie ankietowe wśród uczniów klas 4 – 6 nt. występowania problemu alkoholowego i problemu przemocy w rodzinie. Badanie przeprowadzono wśród 252 uczniów. Problematyka badawcza koncentrowała się wokół zagadnień dotyczących spożywania alkoholu oraz występowania przemocy domowej w rodzinach uczniów objętych programem profilaktycznym. Wyniki tej ankiety przedstawiono poniżej.

Na pytanie: Czy kiedykolwiek chciałeś aby Twój rodzic/Twoi rodzice przestali pić alkohol? więcej, niż co trzeci badany uczeń (35%) odpowiedział, że chciał aby jego rodzic/rodzice przestali pić alkohol, a 8% badanych nie udzieliło odpowiedzi.

Na pytanie: Czy kiedykolwiek pomyślałeś, że któreś z Twoich rodziców ma problem z powodu picia alkoholu? Łącznie 15% badanych uczniów uznaje, że ich rodzic ma problem alkoholowy, a 1% uczniów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Co piąty badany uczeń chciałby wylać alkohol należący do rodziców, a kolejne 3% nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

15% badanych uczniów przyznaje, że jego rodzic uderzył go lub krzyczał na niego będąc pod wpływem alkoholu, zaś 4% nie odpowiedziało na to pytanie.

Co dziesiąty badany uczeń myślał, że jego rodzice mogliby się rozwieść z powodu alkoholu, co dwudziesty – nie odpowiedział na to pytanie.

6% wszystkich badanych uczniów twierdzi, że rodzice szarpali się z sobą pod wpływem alkoholu, a co dziesiąty uczeń nie odpowiedział na to pytanie.

8% badanych przyznaje, że zdarzało się, iż nie mogli zasnąć ponieważ któreś z rodziców piło alkohol, 4% natomiast nie udzieliło żadnej odpowiedzi.

Zdecydowana większość respondentów przyznaje, że w ich domach zdarzają się kłótnie. 8% uczniów przyznaje, że zdarzają się one często.

Określając swoje zachowanie podczas kłótni rodziców – uczniowie najczęściej twierdzą, że bronią któregoś z rodziców lub wychodzą z domu. 40 uczniów (16%) ze wszystkich szkół wybrało odpowiedź inne – nie określając jednak jakie są to zachowania.

Więcej niż 1/5 ankietowanych uczniów przyznaje, że w ich domach dochodzi – z różną częstotliwością – do aktów przemocy. Wymieniając formy przemocy, badani uczniowie najczęściej wskazywali – wyzwiska – 30 wyborów, popychanie lub bicie – kształtują się na zbliżonym poziomie: kolejno 17 i 18 wyborów, szarpanie jako formę przemocy wskazało 12 uczniów.

Jako sprawcę przemocy badani uczniowie wskazywali najczęściej inną osobę – 24 wybory (konkubent/przyjaciel domu), 19 uczniów wskazuje któregoś z rodziców lub oboje rodziców.

Jako ofiarę przemocy ankietowani wymieniają najczęściej rodzeństwo (23 wybory) i siebie (21 wyborów), kolejno: babcię lub dziadka – 6 wyborów i inną osobę – 5 wyborów.

Na podstawie Zarządzenia Burmistrza Miasta Lubawka w skład MGZI w Lubawce wchodzi przedstawiciele:

- Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania problemów Alkoholowych w Lubawce,
- Komisariatu Policji w Lubawce,
- Zespołu Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespołu Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoły Podstawowej w Miszkowicach,
- Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lubawce,
- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze,
- Prokuratury Rejonowej w Kamiennej Górze,
- Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, koło w Lubawce.

Miejsko – Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działa na podstawie porozumień zawartych pomiędzy Burmistrzem Miasta Lubawka a przedstawicielami w/w instytucji.

III. Założenia programowe

Program jest dokumentem opracowanym przez pracownika merytorycznego sekcji przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie MGOPS w Lubawce w konsultacji z członkami Miejsko – Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Głównym założeniem jest kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu, ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc, edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Przemoc w rodzinie należy rozpatrywać z wielu perspektyw w szczególności psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej. Z tego względu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga wieloaspektowego podejścia, a przede wszystkim systemowego, z zaangażowaniem wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio tym problemem. Żadna pojedyncza instytucja nie jest w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy w rodzinie.

IV. Cele programu

- Ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Lubawka.
- Rozwijanie i usprawnianie interdyscyplinarnego systemu interwencji i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
- Rozwój oferty pomocowej dla rodzin uwikłanych w przemoc.
- Udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
- Oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie.
- Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy – podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa nt. problemu przemocy w tym rozwijanie odpowiedzialności i kompetencji społecznych wobec problemu przemocy.
- Działania profilaktyczne i edukacyjne w obszarze przeciwdziałania przemocy.

V. Adresaci programu

Program niniejszy jest skierowany do ogółu mieszkańców Gminy Lubawka, w tym szczególnie do tych, którzy są uwikłani w przemoc jako ofiara, sprawca lub świadek przemocy. Ma za zadanie nie tylko określenie działań

pomocowych na rzecz osób uwikłanych w przemoc w rodzinie ale także prowadzenie wszelkich działań edukacyjnych i profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy na rzecz ogółu społeczności lokalnej, mających na celu podniesienie świadomości społecznej w obszarze przemocy w rodzinie. Program niniejszy skierowany jest także do przedstawicieli instytucji i służb, pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

Program niniejszy jest spójny z:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Lubawka,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Lubawka.

Zasoby Gminy Lubawka w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin w tym z zakresu pracy socjalnej, pedagogiki, terapii uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, profilaktyki, prawa.

2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i inne jednostki zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i jednostki pełniące funkcję wspierającą, zlokalizowane nie tylko na terenie Gminy ale także na terenie powiatu kamiennogórskiego:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce oraz działająca w jego strukturze sekcja przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie,
- Komisariat Policji w Lubawce,
- Komenda Powiatowa Policji w Kamiennej Górze,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,
- Punkt Konsultacyjny działający przy MGOPS w Lubawce,
- Prokuratura Rejonowa w Kamiennej Górze,
- Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamiennej Górze,
- Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkohol i Współuzależnienia w Kamiennej Górze,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubawce,
- Przychodnia Zdrowia „Gambit” w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim.
- Miejsko – Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Lubawce oraz grupy robocze, powołane do działań diagnostycznych, interwencyjnych i pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemoc w rodzinie, w skład których wchodzi przedstawiciele w/w instytucji.

3. Zasoby lokalowe – Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce jako instytucja zapewniająca obsługę administracyjno – techniczną Miejsko – Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz realizator niniejszego programu posiada w siedzibie tut. Ośrodka pomieszczenia, w których można prowadzić spotkania MGZI oraz grup roboczych a także zajęcia wspierające dla osób uwikłanych w przemoc.

VI. Zadania do realizacji

1. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” oraz opracowywanie i działania w ramach indywidualnego planu pomocy rodzinie.

Podmioty realizujące zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa w Miskowicach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubawce,
- Komisariat Policji w Lubawce.

2. Udzielanie profesjonalnej i bezpłatnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w ramach poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, rodzinnego, socjalnego.

Podmioty realizujące zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa w Miskowicach.

3. Kierowanie osób doświadczających przemocy w rodzinie do Punktu Konsultacyjnego działającego przy MGOPS w Lubawce, w którym dyżuruje terapeuta i psycholog pracujący z osobami doświadczającymi przemocy.

Podmioty realizujące zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa w Miskowicach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,
- Komisariat Policji w Lubawce,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze.

4. Rozwój oferty pomocowej w ramach Punktu Konsultacyjnego m.in. poprzez utworzenie grupy wsparcia lub samopomocowej dla osób doświadczających przemocy.

Podmiot realizujący zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

5. Kierowanie osób doświadczających przemocy w rodzinie, w których występuje problem alkoholowy do Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Kamiennej Górze w celu podjęcia terapii.

Podmioty realizujące zadanie:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa w Miskowicach,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze,
- Komisariat Policji w Lubawce.

6. Współpraca z instytucjami prowadzącymi ośrodki interwencji kryzysowej oraz ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w zakresie zapewnienia miejsc w tych placówkach osobom doświadczającym przemocy.

Podmioty realizujące zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze,
- Komisariat Policji w Lubawce.

7. Zapewnienie w zależności od potrzeb bezpłatnych porad prawnych dla osób doświadczających przemocy.

Podmiot realizujący zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

8. Udzielanie bezpłatnej pomocy medycznej osobie doświadczającej przemocy m.in. poprzez umożliwienie dostępu do lekarza w celu uzyskania zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy.

Podmiot realizujący zadanie:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubawce.

9. Umożliwienie bezpłatnej pomocy psychiatrycznej na rzecz osób uwikłanych w przemoc w rodzinie poprzez współpracę z poradniami zdrowia psychicznego.

Podmiot realizujący zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

10. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Podmiot realizujący zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

11. Kierowanie dzieci z rodzin dotkniętych dysfunkcjami w tym przemocą do Placówek Wsparcia Dziennego w Lubawce i Miskowicach, celem wsparcia dziecka m.in. pomocą pedagogiczną.

Podmioty realizujące zadanie:

- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa w Miskowicach,

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

12. Zapewnienie pomocy psychologiczno – pedagogicznej dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem przemocy.

Podmioty realizujące zadanie:

- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa w Miskowicach,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

13. Występowanie do Sądu Rejonowego z wnioskiem o ingerencję w wychowanie dzieci z rodzin, w których wystąpiło zjawisko przemocy, w wyniku której istnieje zagrożenie demoralizacją małoletnich.

Podmioty realizujące zadanie:

- Komisariat Policji w Lubawce,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa w Miskowicach.

14. Występowanie do Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze o rozważenie możliwości złożenia wniosku do Sądu o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności wobec osób, które w okresie próby rażąco naruszyły porządek prawny m.in. poprzez stosowanie przemocy w rodzinie.

Podmioty realizujące zadanie:

- Komisariat Policji w Lubawce,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

15. Prowadzenie rozmów motywujących sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych.

Podmioty realizujące zadanie:

- Komisariat Policji w Lubawce,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze.

16. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kamiennej Górze w zakresie kierowania osób stosujących przemoc w rodzinie do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy.

Podmioty realizujące zadanie:

- Komisariat Policji w Lubawce,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

17. Prowadzenie rozmów motywujących z osobą stosującą przemoc, nadużywającą alkohol do podjęcia leczenia odwykowego.

Podmioty realizujące zadanie:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Komisariat Policji w Lubawce,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze.

18. Prowadzenie działań w zakresie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osoby stosującej przemoc, nadużywającej alkohol.

Podmioty realizujące zadanie:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,
- Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze,
- Prokuratura Rejonowa w Kamiennej Górze.

19. Wdrażanie programów pracy ze sprawcami przemocy – prowadzenie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych oraz grup terapeutycznych dla osób stosujących przemoc.

Podmiot realizujący zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

20. Działania podejmowane w kierunku izolowania sprawców przemocy od pokrzywdzonych poprzez zastosowanie środków zapobiegawczych w szczególności: w przedmiocie dozoru policji z zakazem kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie, a także nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą, ewentualnie tymczasowego aresztowania.

Podmioty realizujące zadanie:

- Komisariat Policji w Lubawce,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze,
- Prokuratura Rejonowa w Kamiennej Górze,
- Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze.

21. Występowanie do Prokuratury z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie o znęcanie lub w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie.

Podmiot realizujący zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

22. Wzmacnianie zasobów Gminy Lubawka w zakresie realizacji niniejszego Programu poprzez szkolenie pracowników instytucji i służb pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, członków Miejsko – Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych.

Podmiot realizujący zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

23. Dialog społeczny pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zapobieganie jego skutkom – systematyczne spotkania członków Miejsko – Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych.

Podmioty realizujące zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Komisariat Policji w Lubawce,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubawce,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, koło miejsko – gminne w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa w Miskowicach,
- Prokuratura Rejonowa w Kamiennej Górze,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze.

24. Działania obejmujące profilaktykę i edukację społeczną w zakresie przeciwdziałania przemocy, które będą prowadzone m.in. poprzez:

- rozpowszechnianie telefonu zaufania „Niebieska Linia”,
- udzielanie informacji nt. praw osób pokrzywdzonych w wyniku stosowania przemocy,
- informacja o sankcjach karnych wynikających ze stosowania przemocy oraz znęcania,
- organizację zajęć edukacyjnych dla rodziców w zakresie promowania i rozwijania umiejętności wychowawczych wolnych od przemocy,
- działalność informacyjną w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in. poprzez dystrybucję broszur i wydawnictw z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- opracowywanie i dystrybucję broszur zawierających informacje o instytucjach oraz możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym z jednoczesnym uwzględnieniem pojęć z zakresu przemocy, prawach ofiary przemocy, sankcjach karnych za jej stosowanie, informacje nt. wszystkich form przemocy w tym psychicznej w związku z panującym w społeczeństwie stereotypem o niemożności wyciągnięcia sankcji karnych za jej stosowanie,
- organizację konkursów dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych tematycznie nawiązującego do przeciwdziałania przemocy,
- organizację i udział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach społecznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- organizację i udział w festynach środowiskowych, imprezach profilaktycznych, promujących działania profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- promowanie wartości rodzinnych i wychowania bez przemocy poprzez różne formy psychoedukacyjne dla rodziców,
- realizację programów profilaktycznych, warsztatów, treningów zastępowania agresji, prelekcji dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- organizacja Młodzieżowych Forów Bezpieczeństwa o tematyce przemocy w rodzinie, cyberprzemocy oraz przemocy rówieśniczej,
- organizację konferencji z udziałem specjalistów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, skierowanej do społeczności lokalnej.

Podmioty realizujące zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,

- Komisariat Policji w Lubawce,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubawce,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, koło miejsko – gminne w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa w Miskowicach.

25. Działania monitorujące pracę poszczególnych podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Podmioty realizujące zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

26. Dokumentowanie działań podejmowanych w związku z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w tym m.in. w ramach procedury Niebieskie Karty.

Podmioty realizujące zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Komisariat Policji w Lubawce,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubawce,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa w Miskowicach,
- Prokuratura Rejonowa w Kamiennej Górze,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej.

VII. Realizator Programu

Realizatorem niniejszego Programu jest Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

Za realizację poszczególnych zadań odpowiedzialne są instytucje i podmioty wchodzące w skład gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, m.in. które podpisały Porozumienia o współpracy w ramach Miejsko – Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Program niniejszy będzie realizowany we współpracy z następującymi jednostkami:

- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,
- Komisariatem Policji w Lubawce,
- Zespołem Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespołem Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkołą Podstawową w Miskowicach,
- Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Lubawce,
- Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze,
- Prokuraturą Rejonową w Kamiennej Górze,
- Towarzystwem Przyjaciół Dzieci, koło w Lubawce.

Program będzie realizowany od dnia jego uchwalenia do 31 grudnia 2021 r.

VIII. Ewaluacja.

Program będzie ewaluowany poprzez systematyczną sprawozdawczość (co najmniej 1 raz w roku) dokonywaną w ramach wszystkich elementów systemu.

Podstawowymi wskaźnikami służącymi do ewaluacji programu są:

- Liczba Niebieskich Kart,
- Ilość interwencji, udzielonych porad, konsultacji w tym w ramach Punktu Konsultacyjnego,
- Ilość osób, które wzięły udział w programie dla sprawców przemocy,
- Ilość i rodzaj przeprowadzonych działań profilaktycznych.

Do działań ewaluacyjnych zobowiązane są wszystkie podmioty pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym podmioty, które podpisały porozumienie o współpracy w ramach Miejsko – Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Lubawce.

IX. Środki finansowe na realizację programu

Realizacja programu finansowana będzie ze środków własnych Gminy Lubawka, środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, funduszy unijnych, funduszy strukturalnych, grantów i konkursów.